
Konkurskarantæne

En retlig analyse af betingelserne for konkurskarantæne, jf. konkurslovens § 157, stk. 1.

KARANTÆNE

Navn: Anne Højgaard Larsson

Studienummer: 2011-3994

Vejleder: Sten Bønsing

Kandidatspeciale Aalborg Universitet den 12. maj 2016

Indholdsfortegnelse

1. ABSTRACT	4
2. INDLEDNING	5
2.1. FORMÅL	5
2.2. METODE.....	6
2.3. ANVENDT MATERIALE.....	6
2.4. AFGRÆNSNING	7
2.5. PROBLEMFORMLERING	7
3. KONKURSKARANTÆNE.....	8
3.1. BAGGRUNDEN FOR REGLERNE OM KONKURSKARANTÆNE	8
3.2. DE TIDLIGERE REGLER OM ”KONKURSKARANTÆNE”	9
3.3. BETÆNKNING NR. 1525/2011	10
3.4. DE NYE REGLER OM KONKURSKARANTÆNE	11
3.4.1. <i>Formålet med konkurskarantæne reglerne</i>	11
3.4.2. <i>Karakteristik af reglerne om konkurskarantæne</i>	12
4. KRITERIER FOR PÅLÆGGELSE AF KONKURSKARANTÆNE.....	18
4.1. SKAT OG MOMS	19
4.2. MANGLENDE BOGFØRING OG REGNSKABS AFLÆGGELSE MV.....	20
4.3. TAB HOS KREDITORERNE.....	22
4.4. TIDLIGERE KONKURSER OG TVANGSOPLØSNINGSSAGER	26
4.5. ULOVLIGE KAPITALEJERLÅN	27
4.6. UNDDRAGELSE AF AKTIVER	29
4.7. STRÅMANDSKONSTRUKTIONER.....	29
4.8. BETYDELIGE KØB PÅ KREDIT OG FORUDBETALINGER FRA KUNDER	31
4.9. ØVRIGE FORHOLD	31
5. TVÆRGÅENDE PROBLEMSTILLINGER	33
5.1. HVEM BLIVER TYPISK PÅLAGT KONKURSKARANTÆNE?	33
5.2. ER DER EN BAGATELGRÆNSE?	33
5.3. HVAD SKAL DER TIL FOR AT NEDSÆTTE KONKURSKARANTÆNEPERIODEN?.....	36
5.4. KAN ET FORHOLD STÅ ALENE?	37
5.5. I HVILKEN PERIODE SKAL DEN GROFT UFORSVARLIGE FORRETNINGSFØRELSE VÆRE UDVIST?	39

6. PERSPEKTIVERING	41
6.1. NORGE	41
6.2. ENGLAND	43
7. KONKLUSION.....	46
8. LITTERATURLISTE	48
8.1. LITTERATUR.....	48
8.2. LOVE OG FORARBEJDER	48
8.3. AFGØRELSER.....	49
8.3.1. <i>Sø- og Handelsretten</i>	49
8.3.2. <i>Landsretterne</i>	49
8.3.3. <i>Højesteret</i>	49
8.4. ARTIKLER	49
8.5. KARNOVS NOTER.....	50

1. Abstract

The purpose of this project is to clarify how the probate court relates to the concept of “*coarse irresponsible business conduct*” in section 157, subsection 1 of the Danish Bankruptcy Act.

The rules of bankruptcy quarantine have been under their way for a long time, but in 2009 the Danish Bankruptcy Council was assigned to find out whether bankruptcy quarantine was needed in order to reduce the bankruptcy abuse.

The assignment resulted in report no. 1525/2011 that contained a proposition to a new law, Act no. 429 of 1st of May 2013, which was introduced January 1st 2014.

The need for the rules of bankruptcy quarantine has been proved to be even greater than the Danish Bankruptcy Council expected, and that has resulted in a large number of verdicts, mainly given by the Danish Maritime and Commercial Court.

In order to receive a bankruptcy quarantine the probate court has to assess whether the management of the company, which went bankrupt, has shown such coarse irresponsible business conduct that it makes that person unfit for future participation in the management of a business.

In the assessment, the probate court can emphasize different factors. The Danish Bankruptcy Council has in report no. 1525/2011 given some suggestions to what *should* be emphasized, which for example includes if the management fail to withhold and pay income taxes and labour market contributions, fail to keep track of accounting data, cause significant creditor losses, or take illegal shareholder loans.

An analysis of the jurisprudence shows that there have not yet been developed plain guidelines on how to use the concept of “*coarse irresponsible business conduct*”.

The jurisprudence does however show that it is most likely that a member of the business management will receive a bankruptcy quarantine if that person fails to withhold and pay income taxes and labour market contributions, fails to keep track of the accounting data, or causes significant creditor losses. There are no limits on how significant those creditor losses have to be as it depends on an overall assessment.

All in all the Danish probate courts have put on a hard line in terms of imposing bankruptcy quarantine as 95 in 113 people have received such quarantine.

2. Indledning

Den 1. januar 2014 trådte reglerne om konkurskarantæne i kraft, og siden da er sager om konkurskarantæne væltet ind hos landets skifteretter – særligt Sø- og Handelsrettens skifteret.

Allerede inden reglerne om konkurskarantæne trådte i kraft, var der en forventning om, at der ville være et ikke ubetydeligt behov for reglerne.

Der foreligger ingen offentligt tilgængelige statistikker om, hvor mange konkurskarantænesager, der har været indledt på landsbasis i den tid, hvor konkurskarantæne-reglerne har været i anvendelse, men alene Sø- og Handelsretten modtog i 2015 mere end 500 sager omhandlende konkurskarantæne.¹ Dette er langt flere sager, end Konkursrådet oprindeligt havde estimeret, idet man på landsbasis forventede omkring 150-250 sager årligt.²

Selvom antallet af konkurser er afhængigt af konjunkturerne³, så er der altså på nuværende tidspunkt en del konkurser, hvor kurator i en stor del af sagerne indstiller ledelsesmedlemmer til konkurskarantæne, jf. konkurslovens⁴ § 125, stk. 3.

Konkurskarantæne har det seneste stykke tid være et omdiskuteret emne – specielt på landets førende advokatkontorer – og i og med at der endnu ikke findes litterære værker, der beskriver retsstillingen på området, dels på grund af, at der endnu ikke er afsagt særlig mange landsrets- og højesteretsafgørelser på området, synes det relevant at udarbejde en slags ”*midtvejsevaluering*” af anvendelsen af reglerne i praksis samt se, om der på området har dannet sig nogle retningslinjer.

2.1. Formål

Formålet med dette projekt er at belyse grænsen mellem forretningsmæssig udygtighed og groft uforsvarlig forretningsførelse gennem en analyse af retspraksis, og der-

¹ Erhardtson, Birgitte: ”*Boom i antallet af sager om konkurskarantæne*”

² Betænkning nr. 1525/2011 s. 20

³ Ibid.: s. 19

⁴ LBKG nr. 11 af 6. januar 2014

med give et bud på, hvor meget der skal til, før en person bliver omfattet af reglerne om konkurskarantæne.

Denne fremstilling vil desuden søge at belyse nogle af de tværgående problemstillinger, som opstår i forbindelse med gennemgangen af retspraksis, se *afsnit 5*.

2.2. Metode

Dette projekt er et videnskabeligt projekt, der forsøger at klarlægge retstilstanden inden for konkurskarantæne.

Ved udarbejdelsen af dette projekt anvendes den retsdogmatiske metode, hvorefter gældende ret er forsøgt beskrevet, fortolket, analyseret samt systematiseret.⁵

Projektets omdrejningspunkt, som er konkurskarantæne, vil i det følgende først og fremmest blive fortolket og analyseret ud fra de primære retskilder som fx love, forarbejder og retspraksis, men vil derudover blive suppleret af anden relevant retslitteratur.

2.3. Anvendt materiale

Konkurskarantænereglerne bygger hovedsageligt på Konkursrådets betænkning nr. 1525/2011 om konkurskarantæne, hvorfor denne spiller en central rolle i nærværende fremstilling. Ligeledes er anvendt litterære værker, som dog også tager udgangspunkt i betænkningen.

Selve analysedelen er udarbejdet på baggrund af den trykte retspraksis på området, hvilket hovedsageligt består af Sø- og Handelsretsafgørelser, enkelte landsretsafgørelser samt én højesteretsafgørelse.

I og med at størstedelen af de anvendte afgørelser er afsagt af Sø- og Handelsretten, er der fortsat den risiko, at afgørelserne i løbet af det næste stykke tid bliver omgjort af landsretterne og i sidste instans Højesteret, hvilket er relevant at holde sig for øje ved gennemlæsningen af denne fremstilling.

⁵ Munk-Hansen, Carsten: ”*Rettens grund – Filosofi, videnskab og metode*” s. 95

Fremstillingen er som udgangspunkt kun et øjebliksbillede af, hvordan retstilstanden på konkurskarantæneområdet er på nuværende tidspunkt, og der vil formentlig inden for de næste par år danne sig nogle tydeligere retningslinjer for, hvad der kan karakteriseres som ”*groft uforsvarlig forretningsførelse*”.

2.4. Afgrænsning

Dette projekt har ikke til formål at belyse alle aspekter af reglerne om konkurskarantæne eller de overvejelser mv., der ligger bag.

Da der er tale om et projekt af begrænset omfang, vil det derfor være nødvendigt at foretage en afgrænsning, så der kun fokuseres på projektets kerneområde, som hovedsageligt er konkurslovens kapitel 19 ”*Betingelserne for at pålægge konkurskarantæne og karantænenes retsvirkninger*”.

Fremstillingen vil ikke gå nærmere i dybden med de processuelle regler omkring konkurskarantæne i konkurslovens kapitel 20 ”*Behandlingen af sager om konkurskarantæne*” og 21 ”*Sagsomkostninger og vederlag til kurator for sagens førelse*”.

Projektet vil heller ikke gå i dybden med reglerne om rettighedsfrakendelse efter straffelovgivningen, som bl.a. findes i straffelovens §§ 78-79.

Ligeledes vil projektet endvidere ikke indeholde en nærmere redegørelse for selskabslovgivningen, herunder erstatningsansvar for medlemmer af ledelsen, som under udførelsen af deres hverv forsætligt eller uagtsomt har tilføjet kapital-selskabet, kapital-ejerne eller tredjemænd skade, og som herefter er pligtig til at erstatte denne skade, jf. selskabslovens § 361.

Slutteligt vil projektet heller ikke indeholde en beskrivelse af de skatteretlige regler, som kan have betydning for fysiske og juridiske personer, som ejer eller driver en virksomhed mv., som er gået konkurs, herunder bl.a. Lov om opkrævning af skatter og afgifter.

2.5. Problemformulering

En retlig analyse af betingelserne for konkurskarantæne, jf. konkurslovens § 157, stk. 1.

3. Konkurskarantæne

I de følgende afsnit vil der blive redegjort for baggrunden for konkurskarantænereglerne, herunder de tidligere ”*konkurskarantæneregler*”. Ligeledes vil der desuden blive foretaget en karakteristik af de karantæneregler, som er relevante for denne fremstilling.

3.1. Baggrunden for reglerne om konkurskarantæne

I 1982 nedsatte Justitsministeriet et udvalg vedrørende bekæmpelse af økonomisk kriminalitet. Udvalgets formål var bl.a. at finde ud af, om der var grundlag for at indføre regler om forbud mod visse former for erhvervsudøvelse efter konkurs, hvis der i forbindelse med konkursen kunne konstateres misbrug af konkurs- eller selskabslovgivningen.⁶

I 1985 vedtog Folketinget en folkebeslutning om indgreb mod misbrug af konkurs- og selskabslovgivningen, hvorefter regeringen blev opfordret til bl.a. at overveje, om det kunne være en mulighed at frakende personer retten til at drive erhvervsvirksomhed, hvis den pågældende havde handlet uforsvarligt over for eksempelvis sine kreditorer, eller hvis den pågældende havde tilsidesat andre pligter, som påhvilede den pågældende som erhvervsdrivende. Ligeledes blev regeringen opfordret til at overveje, om forbuddet også skulle gælde, hvis den pågældende erhvervsdrivende på grund af flere konkurser ville være uegnet til fortsat at drive erhvervsvirksomhed.⁷

Udvalgets arbejde resulterede i betænkning nr. 1066/1986, der indeholdt et forslag om udvidelse af anvendelsesområdet for straffelovens bestemmelser om rettighedsfrakendelse i forbindelse med dom for strafbart forhold, idet udvalget ikke fandt det acceptabelt at frakende en person sine rettigheder til at drive lovligt erhverv, uden den pågældende forinden var blevet dømt for et strafbart forhold.

Denne holdning tilsluttede Straffelovrådet sig i sin udtalelse til betænkningen med den begrundelse, at sådanne regler om rettighedsfrakendelse ville fravige det alminde-

⁶ Betænkning nr. 1525/2011 s. 41

⁷ Betænkning nr. 1525/2011 s. 41f og betænkning nr. 1066/1986 s. 201f

lige princip om, at personer ikke bør kunne udelukkes fra at drive et lovligt erhverv, medmindre den pågældende er blevet dømt for et strafbart forhold.⁸

Udvalgets forslag om bl.a. ændring af straffelovens regler om rettighedsfrakendelse blev sammen med de ændringer, som fulgte af Straffelovrådets udtalelse, gennemført ved Lov nr. 385 af 10. juni 1987 om økonomisk kriminalitet.

3.2. De tidligere regler om ”konkurskarantæne”

Inden reglerne om konkurskarantæne, som vi kender dem i dag, trådte i kraft, fandtes der regler om rettighedsfrakendelse i bl.a. straffelovens §§ 78-79. Reglerne om rettighedsfrakendelse blev udvidet ved Lov nr. 385 af 10. juni 1987, som hovedsageligt byggede på betænkning nr. 1066/1986.

Udgangspunktet var herefter, at en person ikke blev frakendt sine borgerlige rettigheder som fx retten til at drive virksomhed, hvis den pågældende havde overtrådt straffelovgivningen, jf. straffelovens § 78, stk. 1. Dertil fandtes dog i stk. 2 en undtagelse, hvorefter den, der var dømt for et strafbart forhold, kunne udelukkes fra at udøve virksomhed, som krævede en særlig offentlig autorisation eller godkendelse, såfremt det udviste forhold begrundede en nærliggende fare for misbrug af stillingen eller hvervet. Ligeledes kunne den pågældende, når der forelå særlige omstændigheder, fratages retten til at udøve anden virksomhed, retten til at være stifter eller direktør eller medlem af bestyrelsen i et selskab med begrænset ansvar, et selskab eller en forening, som kræver særlig offentlig godkendelse, eller en fond, jf. straffelovens § 79, stk. 2.

Udvidelsen af reglerne om rettighedsfrakendelse i straffelovens § 79, stk. 2, skete som et led i et forsøg på at bekæmpe økonomisk kriminalitet – bl.a. i forbindelse med misbrug af konkurs- og selskabslovgivningens regler om selskaber med begrænset ansvar. Udvalget, der stod bag betænkning nr. 1066/1986, var på dette tidspunkt tilbageholdende med at frakende personer retten til at drive erhvervsvirksomhed, men fandt alligevel, at der var et behov for at indføre regler, der i et vist omfang søgte at

⁸ Betænkning nr. 1525/2011 s. 47f

bekæmpe den økonomiske kriminalitet på området – stadig forudsat, at den pågældende forinden var dømt for et strafbart forhold.⁹

Reglerne om rettighedsfrakendelse i straffelovens § 79, stk. 2, blev i 2013 endnu en gang revideret – denne gang ved Lov nr. 634 af 12. juni 2013 som en styrkelse i bekæmpelsen af økonomisk kriminalitet, hvorefter bestemmelsen i § 79, stk. 2, nu angiver, at en person kan frakendes retten til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed her i landet eller i udlandet uden at hæfte personligt og ubegrænset for virksomhedens forpligtelser. Bestemmelsen stemmer i sin nuværende form bedre overens med de i konkursloven indførte regler om konkurskarantæne, hvorefter en person kan pålægges karantæne fra at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed, hvor den pågældende ikke hæfter personligt og ubegrænset for virksomhedens forpligtelser, jf. konkurslovens § 159, 1. pkt..

3.3. Betænkning nr. 1525/2011

Konkursrådet, der den 12. januar 2001 blev nedsat som stående udvalg af Justitsministeriet, blev den 15. januar 2009 tildelt et kommissorium om at overveje muligheden for, om der var behov for at indføre regler om konkurskarantæne i forbindelse med konkursmisbrug/-rytteri.¹⁰

Konkursrådet kom på baggrund af flere undersøgelser frem til, at ”*konkursmisbrug forekommer i et omfang, der ikke kan anses som uvæsentligt*”, hvorfor rådet i modsætning til Udvalget om bekæmpelse af økonomisk kriminalitet fandt, at straffelovens regler om rettighedsfrakendelse burde *suppleres* med regler om konkurskarantæne, hvorefter det ikke kræves, at den pågældende, forinden frakendelse af rettigheden til at drive erhvervsmæssig virksomhed, skal være dømt for et strafbart forhold. Baggrunden herfor var bl.a., at det både økonomisk, tidsmæssigt og bevismæssigt var svært at gennemføre sager om økonomisk kriminalitet, hvorfor der burde være nogle regler, der gav mulighed for tidligt og hurtigt at gribe ind mod groft uforsvarlig for-

⁹ Betænkning nr. 1525/2011 s. 28

¹⁰ Ibid.: s. 77

retningsførelse – også inden en eventuel straffesag ved domstolene var endeligt afgjort.¹¹

Konkursrådets arbejde resulterede i betænkning nr. 1525/2011, der indeholdt et lovudkast vedrørende konkurskarantæne, som med enkelte ændringer blev gennemført ved Lov nr. 429 af 1. maj 2013.

3.4. De nye regler om konkurskarantæne

Reglerne om konkurskarantæne blev indført i konkursloven ved lov nr. 429 af 1. maj 2013, og loven trådte i kraft den 1. januar 2014 efter bekendtgørelse nr. 1403 af 13. december 2013. Reglerne udgør konkurslovens afsnit 3, kapitlerne 19-23, og reglerne bygger hovedsageligt på betænkning nr. 1525/2011 afgivet af Konkursrådet samt Justitsministeriets lovforslag til ændring af konkursloven, L 131, som blev fremsat den 30. januar 2013 og vedtaget den 23. april 2013.

3.4.1. Formålet med konkurskarantænerreglerne

Formålet med at indføre regler om konkurskarantæne er bl.a. et forbrugerhensyn hhv. et hensyn til de erhvervsdrivende, som handler med den, der ønskes pålagt konkurskarantæne.

I forbindelse med forbrugerhensynet ville Konkursrådet forsøge at udforme regler, hvorefter det var muligt for forbrugeren at komme efter en erhvervsdrivende, der havde snydt den pågældende og efterfølgende var gået konkurs. Ligeledes skulle reglerne udformes således, at den erhvervsdrivende ikke umiddelbart efter konkursen skulle have mulighed for at opstarte en ny virksomhed i et nyt navn for derigennem at fortsætte sin illoyale adfærd over for forbrugerne.

For så vidt angår hensynet til de erhvervsdrivende, der handler med den, der ønskes pålagt konkurskarantæne, ville Konkursrådet forsøge at udforme reglerne, så de kun-

¹¹ Betænkning nr. 1525/2011 s. 83-84

ne beskytte lovlydige erhvervsdrivende mod tab og illoyal konkurrence fra den pågældende.¹²

Selvom ordet ”*konkurskarantæne*” lyder som en straf, så har reglerne herom ikke til formål at agere som en strafferegulering, men derimod som en civilretlig, præventiv regel.¹³ Det betyder således, at reglerne ikke som sådan skal straffe den person, som pålægges konkurskarantæne, men derimod forebygge fremtidige tab som følge af retsstridig udnyttelse af navnlig reglerne om begrænset hæftelse for drift af virksomheder i selskabsform.

Med konkurskarantænenes indførelse er det således blevet muligt at pålægge personer, der senere end 1 år før frisdagen har deltaget i ledelsen af skyldnerens virksomhed, hvis det må antages, at den pågældende på grund af groft uforsvarlig forretningsførelse er uegnet til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed, og ligeledes gælder det, hvis skyldneren var under tvangsopløsning, da konkursen indtrådte, jf. konkurslovens § 157, stk. 1.

3.4.2. Karakteristik af reglerne om konkurskarantæne

Denne fremstilling vil hovedsageligt tage udgangspunkt i betingelserne for at pålægge en person konkurskarantæne, hvorfor der i det følgende vil blive redegjort nærmere for disse.

3.4.2.1. Betingelserne for at pålægge konkurskarantæne

Konkurslovens § 157, stk. 1, opremser de betingelser, der skal til, for at der kan pålægges en person konkurskarantæne. Konkurskarantæne er ikke obligatorisk, hvorefter en person altså ikke nødvendigvis skal pålægges karantæne, hvis alle betingelserne i § 157, stk. 1, er opfyldt, men udgangspunktet er, at når betingelserne er opfyldt, så skal konkurskarantæne pålægges.¹⁴

¹² Betænkning nr. 1525/2011 s. 13

¹³ Hansen, Torben Kuld & Lars Lindencrone Petersen: ”*Insolvensprocesret*” s. 354 og betænkning nr. 1525/2011 s. 120

¹⁴ Betænkning nr. 1525/2011 s. 139 og L 131 FT 2012-13 s. 29

3.4.2.1.1. Kurators begæring

Den første betingelse for at kunne pålægge en person konkurskarantæne er, at kurator begærer det, jf. konkurslovens § 157, stk. 1, 1. pkt.. Af bestemmelsen følger således også, at det er kurator og kurator alene, der kan begære en person pålagt konkurskarantæne. Fordringshavere eller skifteretten kan således ikke begære en person pålagt karantæne.¹⁵

Det er relevant som kurator at være opmærksom på, at det først indgivne processkrift skal indeholde en udførlig fremstilling af de faktiske og retlige omstændigheder, hvorpå påstanden støttes, jf. også konkurslovens § 161, stk. 1, nr. 2. Dette er særligt relevant, hvis sagsøgte ikke indleverer et svarskrift, idet skifteretten herefter afgør, om sagsøgte skal pålægges konkurskarantæne alene på det foreliggende grundlag, som altså udgøres af kurators processkrift.

Denne problemstilling var fremme i UfR.2015.750 Ø, hvor Sø- og Handelsretten først havde frifundet sagsøgte, idet kurator alene havde indgivet et yderst kortfattet processkrift, som altså ikke kunne danne grundlag for en konkurskarantæne. I kæren havde Sø- og Handelsretten opfordret kurator til at fremkomme med yderligere oplysninger, hvilket kurator gjorde, og sagsøgte blev herefter af Østre Landsret pålagt konkurskarantæne.

At kurator bør indlevere et fyldestgørende processkrift fremgår også af motiverne til reglerne, hvilket Sø- og Handelsretten også havde noteret sig, hvorefter ”... Konkursrådet finder, at sagen i øvrigt bør behandles efter de almindelige regler om behandlingen af civile retssager. Dog bør skifteretten – uanset om den pågældende udebliver eller tager til bekræftende til genmæle – have pligt til selvstændigt at vurdere, om pålæg af konkurskarantæne er tilstrækkelig begrundet i det, der er anført i kurators processkrift”.¹⁶

En anden årsag til, at kurator skal udarbejde et fyldestgørende processkrift, er, at skifteretten ikke har hjemmel til at meddele kurator en frist til berigtigelse af diverse forhold, som ellers er tilfældet for civile sager, jf. retsplejelovens § 349, stk. 2.

¹⁵ Betænkning nr. 1525/2011 s. 134

¹⁶ L 131 FT 2012-13 s. 17f

3.4.2.1.2. Personer, der kan pålægges konkurskarantæne

Personer, der senere end et år før fristdagen har deltaget i ledelsen af skyldnerens virksomhed, kan pålægges konkurskarantæne, jf. konkurslovens § 157, stk. 1, 1. pkt..

Bestemmelsen omfatter hermed både personer, der deltager hhv. har deltaget i ledelsen inden for den tidsfrist, som bestemmelsen angiver. Bestemmelsen omfatter desuden også stråmandskonstruktioner.

Et ledelsesmedlem er bl.a. direktører, bestyrelsesmedlemmer, tilsynsrådsmedlemmer, filialbestyrere mv., der er registreret som sådanne i Erhvervsstyrelsens it-system. Også personer, som inden for tidsfristen har været registreret som direktør, bestyrelsesmedlem mv., samt personer, der ikke er eller har været registreret som sådanne, men som reelt har udført hvervet som ledelsesmedlem, er omfattet af bestemmelsen.¹⁷

3.4.2.1.3. Groft uforsvarlig forretningsførelse

Efter konkurslovens § 157, stk. 1, 1. pkt., er det en betingelse for at kunne pålægge en person konkurskarantæne, at den pågældende har udvist en groft uforsvarlig forretningsførelse.

Efter forarbejderne til loven kræves der, for at være tale om ”groft uforsvarlig forretningsførelse”, misbrugslignende forhold, og der nævnes som eksempel overtrædelse af straffeloven eller grov overtrædelse af særlovgivningen fx bogførings- og regnskabslovgivningen, eller forhold, der i øvrigt både objektivt og subjektivt er af grov karakter.¹⁸

I vurderingen af, om der foreligger sådanne grove overtrædelser, bør der bl.a. lægges vægt på, om konkursen har ført til betydelige tab for kreditorerne, om ledelsen af virksomheden har taget uacceptable risici fx store køb på kredit eller forudbetalinger fra kunder kombineret med fx dårlig økonomistyring, eller om konkursen skyldes ydre ukontrollerbare omstændigheder som fx ny lovgivning, nye konkurrenter på markedet eller konjunkturudviklingen. Ligeledes bør den groft uforsvarlige forretningsfø-

¹⁷ Hansen, Torben Kuld & Lars Lindencrone Petersen: ”*Insolvensprocesret*” s. 331

¹⁸ Petersen, Lars Lindencrone & Anders Ørgaard: ”*Konkursloven med kommentarer*” s. 881, betænkning nr. 1525/2011 s. 93f og L 131 FT 2012-13 s. 10f og s. 28f

relse også ses i sammenhæng med den konkursramte virksomheds økonomiske forhold, hvorefter der bør ses på ledelsens dispositioner i forhold til virksomhedens kapitalgrundlag, låneoptagelse, bogføring, om virksomheden overholder pligten til at angive og afregne moms og A-skat mv..¹⁹

Groft uforsvarlig forretningsførelse kan også være, hvis ledelsen af virksomheden ikke udøver de ledelsesbeføjelser, som disse er pålagt i medfør af selskabslovens § 115-117 – det være sig grov tilsidesættelse af pligten til at påse, at bogføringen og regnskabsaflæggelsen foregår på en tilfredsstillende måde, at bestyrelsen modtager løbende rapportering om selskabets finansielle forhold, at påse at selskabets kapitalberedskab altid er forsvarligt mv..²⁰

Da konkurskarantæner reglerne har til formål at ramme personer, der udviser groft uforsvarlig forretningsførelse, har reglerne således ikke til hensigt at ramme iværksættere og andre personer, der blot besidder en forretningsmæssig udygtighed. Specielt iværksættere vil ofte kunne have flere konkurser bag sig som følge af, at mange iværksættere er selvlærte forretningsfolk, og derfor først i et senere forsøg på at opstarte en virksomhed får succes hermed.²¹

Der er således til skifteretten overladt et vidt skøn i forhold til, om en person skal pålægges karantæne eller ej, hvilket også ses også derved, at der ved afgørelsen skal lægges vægt på, om den pågældendes handlemåde og omstændighederne i øvrigt gør det rimeligt at pålægge karantæne, jf. konkurslovens § 157, stk. 2.

3.4.2.1.4. Uegnethed

For at en person kan pålægges konkurskarantæne, skal det sandsynliggøres, at den groft uforsvarlige forretningsførelse gør den pågældende uegnet til fremover at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed, jf. konkurslovens § 157, stk. 1, 1. pkt..

At den groft uforsvarlige forretningsførelse skal medføre en uegnet hos den pågældende indebærer, at der skal være tale om et grovere, misbrugslignende tilfælde,

¹⁹ Betænkning nr. 1525/2011 s. 94

²⁰ Ibid.: s. 97

²¹ L 131 FT 2012-13 s. 28

og i denne vurdering kan det bl.a. inddrages, om den pågældende har tidligere konkurser bag sig, om den pågældende efter en indledt rekonstruktion- eller konkursbehandling foretager dispositioner til skade for fordringshaverne eller forsøger at gemme virksomhedens aktiver.²²

3.4.2.1.5. Tidsbetingelsen

Det er en betingelse for at pålægge en person konkurskarantæne, at den pågældende har deltaget i ledelsen af virksomheden senere end et år før fristdagen, jf. konkurslovens § 157, stk. 1, 1. pkt.. Ligeledes gælder det, hvis skyldnerens virksomhed var under tvangsopløsning, da konkursen indtrådte – her regnes fristen på et år fra dagen for beslutningen om tvangsopløsning, jf. konkurslovens § 157, stk. 1, 2. pkt..

Det fremgår både af forarbejderne og konkurslovens § 157, stk. 1, 2. pkt., at der alene er et krav om, at den, der begæres pålagt konkurskarantæne, skal have deltaget i ledelsen af skyldnerens virksomhed, og bestemmelsen indeholder således ikke et krav om, at også den udviste adfærd skal ligge inden for den samme frist.

Om adfærd udvist tidligere end et år før fristdagen nu også er omfattet af bestemmelsen har der været en del tvivl om, men efter en helhedsvurdering kom Højesteret i UfR.2016.1473 H frem til, at en sådan adfærd godt *kan* være omfattet.

3.4.2.1.6. Retsvirkningen af konkurskarantæne

Når et ledelsesmedlem bliver pålagt konkurskarantæne, så betyder det, at den pågældende i første omgang ikke må deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed uden at hæfte personligt og ubegrænset for virksomhedens forpligtelser, jf. konkurslovens § 159, 1. pkt.. I gentagelsestilfælde, hvor den pågældende i forvejen er pålagt en konkurskarantæne, som endnu ikke er udløbet, bliver retsvirkningen, at den pågældende heller ikke må deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed med personlig og ubegrænset hæftelse for virksomhedens forpligtelser, jf. konkurslovens § 159, 2. pkt..

²² Petersen, Lars Lindencrone: Karnovs note 636 til konkurslovens § 157 og betænkning nr. 1525/2011 s. 137

I forhold til konkurslovens § 159, 1. pkt. er det afgørende ikke, om ledelsesmedlemmet hæfter personligt, men om virksomheden drives i personligt regi – fx en enkeltmandsvirksomhed, et interessentskab mv..²³

²³ L 131 FT 2012-13 s. 31 og Petersen, Lars Lindencrone & Anders Øgaard: ”Konkursloven med kommentarer” s. 888

4. Kriterier for pålæggelse af konkurskarantæne

Siden konkurskarantænereglerne trådte i kraft den 1. januar 2014 er der afsagt en del kendelser herom af skifteretterne landet over og af Sø- og Handelsretten. Der foreligger ingen offentligt tilgængelige statistikker herom, men alene Sø- og Handelsretten modtog i 2015 mere end 500 sager omhandlende konkurskarantæne.²⁴ Dette er langt flere sager, end Konkursrådet oprindeligt havde estimeret, idet man på landsbasis forventede omkring 150-250 sager årligt.²⁵

I det følgende vil den trykte, og for offentligheden tilgængelige, retspraksis på konkurskarantæneområdet blive gennemgået og analyseret.

Der er dags dato²⁶ konstateret 113 trykte afgørelser vedrørende konkurskarantæne. Af disse 113 afgørelser er der 1 højesteretsafgørelse, som er trykt på Højesterets hjemmeside samt gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen, 5 landsretsafgørelser, der er trykt i Ugeskrift for Retsvæsen og 107 Sø- og Handelsretsafgørelser, som er trykt på Sø- og Handelsrettens hjemmeside. Afgørelser fra landets byretter ses ikke offentliggjort nogetsteds.

Formålet med at gennemgå og analysere retspraksis er at forsøge at klarlægge retstilstanden på området, samt at undersøge, hvad domstolene lægger vægt på, samt hvor meget der skal til, før betingelsen om ”groft uforsvarlig forretningsførelse” er opfyldt, jf. konkurslovens § 157, stk. 1.

Desuden er formålet også at forsøge at klarlægge, om der har dannet sig nogle retningslinjer på området.

I analysen er der taget udgangspunkt i domstolenes præmisser, medmindre andet er anført.

²⁴ Erhardtson, Birgitte: ”Boom i antallet af sager om konkurskarantæne”

²⁵ Betænkning nr. 1525/2011 s. 20

²⁶ 27. april 2016 klokken 13:52

4.1. Skat og moms

I 74 af de afsagte kendelser var der i præmisserne angivet, at skatte- og momslovgivningen var blevet overtrådt. Et generelt kendetegn ved overtrædelserne er, at SKAT ofte har lidt et betydeligt tab som følge heraf.

De typiske overtrædelser består bl.a. i manglende momsafregning, manglende indeholdelse og afregning af A-skat og AM-bidrag samt manglende beskatning af kapitallejerlån.

SKAT har som følge af overtrædelserne lidt tab på mellem kr. ca. 35.000 og op til kr. ca. 25,7 mio..

I Sø- og Handelsrettens kendelse af 27. april 2015²⁷ havde SKAT anmeldt et krav på kr. ca. 35.000 for manglende afregning over for SKAT. I sagen var der ligeledes ikke tilvejebragt bogførings- eller regnskabsmateriale, og der var i konkursboet i alt anmeldt fordringer for kr. ca. 41.000 fordelt på 3 kreditorer. Sagsøgte blev frifundet med den begrundelse, at han *”havde udvist uforsvarlig forretningsførelse, men at der ikke er tilstrækkelig grundlag for at anse forholdet så groft, at han fremover vil være uegnet til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed”*. Kendelsen blev efterfølgende kæret til Østre Landsret²⁸, som stadfæstede Sø- og Handelsrettens afgørelse. Landsrettens kendelse er trykt i UfR.2015.3643 Ø.

I Sø- og Handelsrettens kendelse af 30. januar 2015²⁹ havde SKAT anmeldt et krav på kr. 25.678.634,48 for bl.a. manglende indbetaling af A-skat, AM-bidrag, ATP, moms og selskabsskat. I Sø- og Handelsrettens præmisser var der lagt vægt på det forhold, at sagsøgte havde overtrådt momslovgivningen, kildeskatteloven samt lov om arbejdsmarkedsbidrag, hvilket altså havde medført et tab for SKAT på kr. ca. 25,7 mio.. Skattekravet var hovedsageligt opstået tidligere end 1 år før fristdagen, men Sø- og Handelsretten fandt, at der i konkurslovens § 157, stk. 1, sammenholdt med forarbejderne, at *”bestemmelsen indeholder alene et krav om, at den, der begæres pålagt konkurskarantæne, skal have deltaget i ledelsen af skyldnerens virksomhed, hvorimod bestemmelsen ikke stiller krav om, at den udviste adfærd skal ligge inden for den*

²⁷ Sø- og Handelsrettens sagsnummer: B-100-14

²⁸ Ø.L.K. 17. juni 2015 i kære 17. afd. B-1142-15

²⁹ Sø- og Handelsrettens sagsnummer: B-16-14

samme frist... bestemmelsen omfatter også adfærd, der ligger tidligere end 1 år før fristdagen". Sagsøgte blev pålagt konkurskarantæne, men kendelsen har efterfølgende både været indbragt for Østre Landsret og Højesteret.

Landsretten ophævede Sø- og Handelsrettens afgørelse med den begrundelse, at SKATs krav var opstået i perioden forud for 1 år før fristdagen, og at de hævnings, der var sket på selskabets konto foretaget senere end 1 år før fristdagen *"ikke i sig selv findes at være af en sådan karakter, at disse kan danne grundlag for at pålægge konkurskarantæne"*.

Højesteret stadfæstede Sø- og Handelsrettens afgørelse og fandt efter en helhedsvurdering, at *"forretningsførelsen i selskabet klart har været groft uforsvarlig i hele perioden med A som direktør – også i perioden mindre end et år før fristdagen..."*.

Ud af de 74 afgørelser er der i 69 tilfælde blevet pålagt konkurskarantæne, hvilket stemmer godt overens med forarbejderne, som netop har angivet væsentlig tilsidesættelse af forpligtelserne til angivelse og afregning af moms og skat som et eksempel på, hvad der kan indgå i uforsvarlighedsvurderingen.³⁰

4.2. Manglende bogføring og regnskabsaflæggelse mv.

I 85 af de afsagte kendelser var der i præmisserne angivet, at bogførings- og regnskabsmateriale mv. ikke var tilvejebragt på den ene eller den anden måde. De typiske overtrædelser består i, at bogføringsmaterialet enten er bortkommet, er mangelfuldt eller slet ikke har været foretaget. I langt størstedelen af sagerne er bogføringsmaterialet dog ikke tilvejebragt grundet ledelsens manglende reaktion på kurators henvendelser.

I Sø- og Handelsrettens kendelse af 18. juli 2014³¹ fandt skifteretten, at *"X... sammenholdt med det oplyste om den manglende overholdelse af god bogføringsskik over en længere periode..."* skulle pålægges konkurskarantæne. Afgørelsen antyder, at der skal noget mere til end blot manglende overholdelse af god bogføringsskik, før der kan pålægges en person konkurskarantæne, jf. ordet *sammenholdt*.

³⁰ Betænkning nr. 1525/2011 s. 96

³¹ Sø- og Handelsrettens sagsnummer: B-8-14

I Sø- og Handelsrettens kendelse af 6. juli 2015³² lagde skifteretten ubestridt til grund, at selskabets direktør havde bortskaffet selskabets papirer, herunder bogføring, umiddelbart inden konkursdekretets afsigelse, hvilket indebar en overtrædelse af bogføringslovens regler. I forlængelse heraf udtalte skifteretten, at ”*Da selskabets kreditorer har lidt betydelige tab, findes X med sin adfærd at have udvist så groft uforsvarlig forretningsførelse...*”, hvilket igen indikerer, at manglende overholdelse af bogføringslovgivningen ikke i sig selv er tilstrækkeligt til at begrunde en konkurskarantæne.

Selvom størstedelen af afgørelserne synes at kræve yderligere forhold, der kan begrunde en konkurskarantæne end blot overtrædelse af bogføringslovgivningen eller lignende, så blev konkurskarantæne i Sø- og Handelsrettens kendelse af 30. marts 2015³³ pålagt alene på baggrund af, at sagsøgte ikke havde udleveret selskabets bogførings- og regnskabsmateriale til kurator. Skifteretten fandt, at ”*den manglende tilvejebringelse af bogføringsbilag, uanset om dette skyldes manglende bogføring eller forsvarlig opbevaring heraf, må anses som groft uforsvarlig forretningsførelse*”. Afgørelsen viser, at manglende overholdelse af bogføringslovgivningen i sig selv kan være nok til at begrunde en konkurskarantæne, men samtidigt viser afgørelsen også, at det ikke har afgørende betydning, *hvorfor* bogføringsmaterialet ikke er tilvejebragt – det faktum, at bogføringsmaterialet ikke er tilvejebragt, er tilstrækkeligt til at begrunde karantæne.

Ud af de 85 afgørelser blev der pålagt konkurskarantæne i 79 tilfælde, og i samtlige af tilfældene, på nær ovennævnte Sø- og Handelsretsafgørelse, var der samtidigt andre faktorer bl.a. store skatterestancer eller tab hos kreditorerne, der indgik i uforsvarlighedsvurderingen. At der som udgangspunkt pålægges konkurskarantæne, når ledelsen har tilsidesat sine pligter med hensyn til bogføring og lignende, hænger godt sammen med motiverne.³⁴

Karakteristisk ved de frifindende afgørelser er, at der enten ikke har været andet end det manglende bogførings- eller regnskabsmateriale, der har spillet ind, eller også har der kun været mindre tab hos kreditorerne, se fx Sø- og Handelsrettens kendelse af

³² Sø- og Handelsrettens sagsnummer: B-51-15

³³ Ibid.: B-36-14

³⁴ Bekendtgørelse nr. 1525/2011 s. 96f

27. april 2015³⁵, som er stadfæstet af Østre Landsret og trykt i UfR.2015.3643 Ø, hvor der, udover manglende tilvejebringelse af bogførings- og regnskabsmateriale, alene var anmeldt kr. ca. 41.000 i konkursboet.

4.3. Tab hos kreditorerne

I 61 af de afsagt kendelser var der i præmisserne angivet, at kreditorerne havde lidt et tab som følge af den groft uforsvarlige adfærd, som ledelsen havde udvist. Kreditorernes tab er bl.a. opstået som følge af, at selskabets ledelse har stiftet betydelige forpligtelser over for kreditorerne, selvom ledelsen var klar over, at selskabet ikke efterfølgende ville kunne betale disse. Ligeledes har kreditorerne lidt tab som følge af, at ledelsen har tilegnet sig selskabets midler, samt at der ikke er sket indberetninger til SKAT af både moms, skatter og afgifter.

Selvom årsagerne til kreditorernes tab er mange, så forholder domstolene sig ikke nødvendigvis hertil, idet der i de fleste kendelser blot bliver lagt til grund, at kreditorerne har lidt ”*et ikke ubetydeligt tab*”.

Af forarbejderne til reglerne om konkurskarantæne anføres, at der i uforsvarlighedsvurderingen navnlig vil indgå, om konkursen har ført til betydelige tab for fordringshaverne, og om konkursen må antages at skyldes ledelsens adfærd.³⁶ Når domstolene i deres begrundelser anvender udtrykket ”*ikke ubetydeligt tab*”, som er et ret vagt udtryk i forhold til det i forarbejderne anførte ”*betydeligt tab*”, tyder det på, at domstolene helst ikke vil gå ind og skabe en klar grænse for, hvornår et tab skal anses for betydeligt. Dette hænger naturligvis også sammen med, at alle konkurskarantænesager er forskellige, hvorfor der i hver sag skal foretages en konkret vurdering af omstændighederne.

I Sø- og Handelsrettens kendelse af 4. juni 2015³⁷ anvendte skifteretten udtrykket, at sagsøgtes adfærd havde påført kreditorerne et ”*ikke ubetydeligt tab*”, hvorfor den pågældende fandtes at være uegnet til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed. Skifteretten havde efter kurators oplysning sammenholdt med den beskikkede advo-

³⁵ Sø- og Handelsrettens sagsnummer: B-100-14

³⁶ Bekendtgørelse nr. 1525/2011 s. 94

³⁷ Sø- og Handelsrettens sagsnummer: B-40-14

kats oplysninger lagt til grund, at sagsøgte havde hævet et beløb på selskabets konto til sagsøgtes private forbrug på ikke under kr. 100.000, og desuden lagde retten endvidere til grund, at SKAT havde lidt et tab på ikke under kr. 100.000. Skifteretten fandt, at sagsøgtes adfærd *samlet* havde påført kreditorerne et ikke ubetydeligt tab, hvilket altså begrundende en konkurskarantæne.

I Sø- og Handelsrettens kendelse af 6. juli 2015³⁸ lagde skifteretten til grund, at sagsøgte havde bortskaffet selskabets papirer, herunder bogføring, hvilket indebar en overtrædelse af bogføringslovens regler. Herefter anførtes blot: ”*Da selskabets kreditorer har lidt betydelige tab, findes X med sin adfærd at have udvist så groft uforsvarlig forretningsførelse, at han må anses for uegnet til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed*”. Skifteretten konstaterer i denne afgørelse blot, at der er lidt et ”*betydeligt tab*”, men angiver ikke nærmere størrelsen heraf. Af kurators anbringender fremgår dog, at der i konkursboet ikke var nogle aktiver samtidigt med, at der var anmeldt et beløb på ikke mindre end kr. 85.121.367,45, hvilket både relativt og absolut set kan betegnes som et betydeligt tab. Samme begrundelse var anvendt i Sø- og Handelsrettens kendelse af 30. juni 2015³⁹, hvor det endvidere blev lagt til grund, at sagsøgte ikke havde overholdt sine forpligtelser til registrering, angivelse og/eller afregning af moms, A-skat og AM-bidrag, og at sagsøgte havde foretaget kontanthævninger fra selskabets bankkonto til sin private bankkonto til skade for kreditorerne. Af kurators anbringender fremgår, at der i konkursboet var anmeldt kr. 6.260.070,88.

Sø- og Handelsretten har i sin kendelse af 27. april 2015⁴⁰ frifundet sagsøgte, hvor der ikke var tilvejebragt bogføringsmateriale, og hvor der i konkursboet var anmeldt fordringer for tilsammen kr. ca. 41.000, hvoraf kr. ca. 35.000 var anmeldt af SKAT. I sagen fandt skifteretten efter en *samlet* vurdering, at sagsøgte havde udvist en uforsvarlig forretningsførelse, men at forholdet ikke var så groft, at den pågældende fremover ville være uegnet til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed. Ligeledes frifandt Sø- og Handelsretten sagsøgte i en kendelse afsagt den 9. juli 2015⁴¹, idet skifteretten i præmisserne bemærkede, at der kun var anmeldt ”*almindelige*” fordrin-

³⁸ Sø- og Handelsrettens sagsnummer: B-51-15

³⁹ Ibid.: B-21-15

⁴⁰ Ibid.: B-100-14

⁴¹ Ibid.: B-69-14

ger for lidt over kr. 100.000, hvilket næppe kunne betegnes som et ”betydelige tab”. Det er i denne sammenhæng relevant at nævne, at der ikke forelå yderligere faktorer, der kunne medføre, at sagsøgte havde udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, idet skifteretten ikke fandt det godtgjort, at sagsøgte havde fungeret som stråmand, at sagsøgte i perioden, hvor han var registreret som selskabets direktør, havde forestået dispositioner, som havde medført tab for kreditorerne, samt at sagsøgte havde forestået de fiktive skatteansættelser efter konkursdekretets afsigelse.

I Sø- og Handelsrettens kendelse af 3. august 2015⁴² anførte skifteretten i sine præmisser, at ”*Selvom der alene er anmeldt krav i boet for kr. ca. 80.000, findes X’s samlede adfærd at kunne betegnes som groft uforsvarlig forretningsførelse...*”. Foruden det anmeldte krav på kr. ca. 80.000 havde skifteretten lagt til grund, at der var sket overtrædelse af bogføringslovgivningen, at selskabets midler var blevet brugt til formål uvedkommende for selskabet, samt at selskabet havde undladt korrekte indberetninger og afregning til SKAT vedrørende såvel skat som moms.

Ud fra ovenstående udpluk af afgørelser, hvor skifteretten har anført kreditortab som begrundelse for pålæg af konkurskarantæne hhv. frifindelse, danner der sig som sådan ikke et tydeligt billede af, hvad der skal karakteriseres som et ”betydeligt tab” hos kreditorerne. Af de 61 afgørelser er sagsøgte dog blevet pålagt konkurskarantæne i 57 tilfælde.

I de frifindende afgørelser har kreditorerne lidt tab på mellem kr. ca. 41.000 og helt op til kr. ca. 1,8 mio.. I Sø- og Handelsrettens kendelse af 2. december 2015⁴³ var der i konkursboet anmeldt kr. ca. 1,8 mio., hvor langt størstedelen af kravet var anmeldt af SKAT. Skifteretten lagde i sagen til grund, at langt størstedelen af gælden var stiftet i en periode, hvor sagsøgte ikke var registreret som direktør, hvorfor sagsøgte ikke i den relevante periode havde udvist en adfærd, der kunne karakteriseres som groft uforsvarlig forretningsførelse. Ligeledes blev de to sagsøgte frifundet i Sø- og Handelsrettens kendelse af 12. april 2016⁴⁴ på trods af, at der var anmeldt kr. ca. 1,7 mio. i konkursboet. Skifteretten fandt, at der ”*uanset størrelsen af det anmeldte simple krav... ikke er tilstrækkeligt grundlag for at anse forholdet for værende så groft, at XI*

⁴² Sø- og Handelsrettens sagsnummer: B-200-15

⁴³ Ibid.: B-68-14

⁴⁴ Ibid.: B-234-15 og B-235-15

og X2 fremover skal kendes uegnet til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed...”. Det er værd at nævne, at skifteretten i afgørelsen lagde til grund, at selskabet havde overholdt bogføringslovens regler om tilrettelæggelse af bogføring med registrering af alle transaktioner samt opbevaring af regnskabsmateriale, og at selskabet løbende havde angivet og indberettet moms, A-skat og AM-bidrag, men at disse ikke løbende var afregnet. Desuden var der også mellem SKAT og selskabet indgået en afdragsordning, som selskabet drypvist betalte i henhold til, og skifteretten fandt endvidere, at selskabets ledelse ikke havde fortsat driften af selskabet på et tidspunkt, hvor det burde have stået ledelsen klart, at den fortsatte drift ville medføre en betydelig risiko for tab hos kreditorerne. Skifteretten lægger i afgørelsen vægt på, at selskabet har overholdt øvrig lovgivning, hvilket ellers efter motiverne ikke bør tillægges vægt.⁴⁵

Ud fra ovenstående afgørelser er det vanskeligt at udlede, hvordan domstolene forholder sig til kreditortab, idet afgørelserne ikke som sådan lader sig systematisere. Det kan dog udledes, at det er en meget konkret vurdering – både hvor store kreditortab, der skal til for at kunne pålægge konkurskarantæne, men også om der skal foreligge yderligere omstændigheder, der efter en samlet vurdering kan betegnes som groft uforsvarlig forretningsførelse.

Udgangspunktet synes at være, at der pålægges konkurskarantæne, hvis der er tale om ”ikke ubetydelige” kreditortab. De to sidstnævnte, frifindende afgørelser synes da også begge at give et indtryk af, at der skal nogle særlige omstændigheder til, før skifteretten undlader at pålægge konkurskarantæne – det være sig at det ikke efter bevisførelsen kan godtgøres, at det er den sagsøgte, der var været skyld i de store kreditortab, eller at det store kreditortab står som eneste faktor, og at forretningsførelsen ellers har været hovedsageligt fejlfri i henhold til selskabslovgivningen mv..

⁴⁵ L 131 FT 2012-13 s. 10: ”Derimod bør det efter rådets opfattelse som udgangspunkt ikke have betydning for spørgsmålet om konkurskarantæne, om virksomheden i øvrigt overholder lovgivningen...”

4.4. Tidligere konkurser og tvangsopløsningssager

Alene i 2 af de afsagte kendelser fremgår det af afgørelsens præmisser, at sagsøgte har tidligere tvangsopløsninger/konkurser bag sig. I lidt flere afgørelser har kurator anført i sine anbringende, at sagsøgte har tidligere tvangsopløsninger/konkurser bag sig, men det er altså kun i to tilfælde, at skifteretten har det til at indgå i begrundelsen for at pålægge konkurskarantæne.

I Sø- og Handelsrettens kendelse af 18. juli 2014⁴⁶ konstaterede skifteretten, at *”X har været tilknyttet 24 selskaber på ledelsesniveau, hvoraf 22 er taget under konkurs- og tvangsopløsningsbehandling hovedsageligt inden for de senere år. I hvert fald to af konkursboerne er sluttet efter konkurslovens § 143 med anmeldt gæld på henholdsvis kr. ca. 2,4 mio. og kr. ca. 87.000...”*. I selve begrundelsen anførte skifteretten, at *”... sammenholdt med... og til at X på ledelsesniveau også har været tilknyttet et betydeligt antal andre selskaber, der inden for den seneste årrække er opløst ved konkurs og tvangsopløsning...”*.

I Sø- og Handelsrettens kendelse af 24. april 2015⁴⁷ anførte skifteretten blot i sin begrundelse, at *”Herefter, og under hensyn til, at X tidligere har været registreret som direktør for fire andre selskaber, der nu er erklæret konkurs...”*.

I begge afgørelser konstaterer skifteretten, udover at sagsøgte har flere tidligere konkurser og/eller tvangsopløsninger bag sig, flere faktorer, der har spillet ind i den samlede uforsvarlighedsvurdering, bl.a. at der har været tale om moms- og skattesvig, at der ikke har været tilvejebragt bogføringsmateriale, hvilket er en overtrædelse af bogføringsloven, at der har været optaget ulovlige kapitalejrlån mv..

Ud fra den sparsomme, trykte retspraksis, der er på området, er det formentlig begrænset, hvilken betydning et ledelsesmedlems tidligere konkurser har for uforsvarlighedsvurderingen. Ligeledes har det formentlig ikke været afgørende i de to afgørelser, at sagsøgte har haft tidligere konkurser og/eller tvangsopløsninger bag sig.

Da der som sagt kun er to trykte afgørelser, hvor skifteretten har lagt vægt på tidligere konkurser samtidigt med, at de tidligere konkurser har indgået i en *samlet* vurdering, så er det usandsynligt, at et ledelsesmedlem vil blive pålagt konkurskarantæne alene

⁴⁶ Sø- og Handelsrettens sagsnummer: B-8-14

⁴⁷ Ibid.: B-17-14

på den baggrund, at den pågældende har tidligere konkurser/tvangsopløsninger bag sig.

Tidligere konkurser/tvangsopløsninger vil formentlig først få betydning i forhold til konkurslovens § 159, 2. pkt., hvorefter en person, der tidligere er pålagt konkurskarantæne, der ikke er udløbet på fristdagen, og den groft uforsvarlige forretningsførelse, der begrundet nyt pålæg af konkurskarantæne, er foregået, efter at den tidligere konkurskarantæne fik virkning, bestemmes det i afgørelsen om konkurskarantæne, at den pågældende heller ikke må deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed med personlig og ubegrænset hæftelse for virksomhedens forpligtelser.

4.5. Ulovlige kapitalejrlån

Ulovlige kapitalejrlån optræder i 21 af de afsagte kendelser, og der er i samtlige 21 sager pålagt ledelsen konkurskarantæne.

Størrelsen af kapitalejrlånene svinger mellem kr. 25.000 til kr. 1.744.237,39. Der findes dog også eksempler, hvor det ulovlige kapitalejrlån er større end kr. 1.744.237,39, men hvor skifteretten ikke i sin afgørelse har angivet størrelsen heraf, se fx Sø- og Handelsrettens kendelse af 7. juli 2015⁴⁸ hvor skifteretten blot lægger til grund, at sagsøgte har undladt at overholde selskabsloven ved at optage ulovlige lån i selskabet. Kurator har i sit processkrift angivet, at disse lån tilsammen udgør kr. 2.265.002.

I Sø- og Handelsrettens kendelse af 30. juli 2015⁴⁹ lagde skifteretten til grund, at sagsøgte havde hævet i hvert fald kr. 25.000, som måtte betragtes som et ulovligt kapitalejrlån. Endvidere lagde skifteretten til grund, at sagsøgte havde drevet momspligtig virksomhed uden at være momsregistreret, at der ikke var foretaget indberetninger til SKAT, at der ikke var udarbejdet og indgivet årsrapport, at sagsøgte havde overtrådt bogføringsloven samt at kreditorerne havde lidt ikke ubetydelige tab.

⁴⁸ Sø- og Handelsrettens sagsnummer: B-109-14

⁴⁹ Ibid.: B-100-15

I SØ- og Handelsrettens kendelse af 30. januar 2015⁵⁰ lagde skifteretten til grund, at der ikke var foretaget bogføring i selskabet, samt at selskabet havde ydet sagsøgte et ulovligt kapitalejerlån på kr. 53.277. Alene på denne baggrund blev sagsøgte pålagt konkurskarantæne.

SØ- og Handelsretten fandt i en kendelse afsagt den 17. oktober 2014⁵¹, at sagsøgte foruden et skattekrav på kr. 935.163 ”i strid med selskabslovens § 210 har oppebåret et ulovligt kapitalejerlån på kr. 56.159...”. Endvidere havde sagsøgte også solgt nogle af selskabets effekter og selv beholdt provenuet.

Som tidligere angivet blev sagsøgte i alle 21 tilfælde pålagt konkurskarantæne, og kendetegnende ved afgørelserne er, at der typisk har været yderligere faktorer, der har spillet ind i vurderingen af den groft uforsvarlige forretningsførelse. SØ- og Handelsrettens kendelse af 30. januar 2015, som nævnt ovenfor, skiller sig dog lidt ud i forhold til de andre afgørelser, idet konkurskarantænen blev pålagt alene under henvisning til et ulovligt kapitalejerlån på kr. 53.277, hvilket objektivt set ikke kan karakteriseres som stort beløb, samt manglende bogføring. Kendelsen fremstår en anelse hård på denne baggrund og henset til, at ulovlige kapitalejerlån ikke fremgår direkte af forarbejderne som et forhold, der bør indgå i vurderingen af den groft uforsvarlige forretningsførelse. Det fremgår dog af forarbejderne, at vurderingen af, om der foreligger groft uforsvarlig forretningsførelse, bør foretages i forhold til virksomhedens økonomiske forhold (i bred forstand), hvilket navnlig vil sige dispositioner med hensyn til virksomhedens kapitalgrundlag mv., hvilket ulovlige kapitalejerlån må formodes at kunne falde ind under.⁵²

Selvom det ikke direkte er nævnt i forarbejderne, at ulovlige kapitalejerlån bør indgå i vurderingen af den groft uforsvarlige forretningsførelse, så har kuratorerne altså ofte i deres processkrifter anført ulovlige kapitalejerlån som argument for, at der bør pålægges konkurskarantæne, og dette synspunkt synes fulgt af domstolene.

⁵⁰ SØ- og Handelsrettens sagsnummer: B-41-14

⁵¹ Ibid.: B-20-14

⁵² L 131 FT 2012-13 s. 10 samt betænkning nr. 1525/2011 s. 94

4.6. Unddragelse af aktiver

I 3 afgørelser har ledelsen forsøgt at unddrage selskabets aktiver fra konkursboet og dermed kreditorerne. I de 3 afgørelser har retten i sin begrundelse anvendt betegnelser, som fx at sagsøgte har ”*bortfjernet effekter*”, eller at sagsøgte har forsøgt at ”*forsstikke aktiver*”. I langt flere afgørelser har retten anvendt andre vendinger, der formentlig også kan karakteriseres som ”*unddragelse*”, men altså uden at retten har anvendt forarbejdernes betegnelse ”*fjernet*”⁵³ eller synonymer herfor (unddragelse, forstikkelse, bortfjernelse mv.), se fx Sø- og Handelsrettens kendelse af 17. oktober 2014⁵⁴ hvor skifteretten bl.a. begrundet konkurskarantæne med, at ”*X har solgt effekter tilhørende selskabet for i hvert fald kr. 10.000 og selv beholdt proventet...*”.

Der er i alle 3 afgørelser pålagt ledelsen konkurskarantæne, og ligeledes er der i alle 3 afgørelser andre faktorer, der spiller ind i vurderingen af den groft uforsvarlige forretningsførelse, bl.a. manglende bogføringsmateriale og store skatterestancer.

4.7. Stråmandskonstruktioner

Forarbejderne nævner specifikt, at reglerne både skal omfatte personer, der er *registreret* som ledelsesmedlem, uanset om den pågældende faktisk varetager hvervet som ledelsesmedlem, samt personer, der ikke er registreret som ledelsesmedlem, men som *reelt* udøver hvervet som ledelsesmedlem – altså stråmandskonstruktioner.⁵⁵

I 22 kendelser har skifteretten konstateret stråmandskonstruktioner. Afgørelserne viser, at både den, der er registreret som ledelsesmedlem, typisk som direktør, men som reelt ikke udøver hvervet som direktør, samt den, der ikke er registreret som ledelsesmedlem, men som reelt udøver hvervet, er blevet pålagt konkurskarantæne – ganske i overensstemmelse med forarbejderne.

I Sø- og Handelsrettens kendelse af 30. april 2015⁵⁶ fandt skifteretten det sandsynliggjort, at ”*X i perioderne enten har medvirket til de kriminelle forhold eller i hvert fald*

⁵³ Betænkning nr. 1525/2011 s. 97

⁵⁴ Sø- og Handelsrettens sagsnummer: B-20-14

⁵⁵ Betænkning nr. 1525/2011 s. 98 samt L 131 FT 2012-13 s. 11f

⁵⁶ Sø- og Handelsrettens sagsnummer: B-106-14

har været bekendt med disse og har fungeret som stråmand for at sikre, at unddragelserne kunne finde sted”.

I vurderingen af, om der foreligger en stråmandskonstruktion, lægges der ofte vægt på, hvem der har fuldmagt til selskabets konto, se fx Sø- og Handelsrettens kendelse af 9. juli 2015⁵⁷ hvor sagsøgte var afregistreret som direktør den 1. marts 2013, men hvor skifteretten efter bevisførelsen tilsidesatte sagsøgtes forklaring om, at han var udtrådt af ledelsen på dette tidspunkt, idet sagsøgte ”*fortsat havde fuldmagt til selskabets bankkonto, at der efter den 1. marts 2013 blev hævet fem gange på selskabets konto med sagsøgtes kort...*” samt Sø- og Handelsrettens kendelse af 17. juli 2015⁵⁸ hvor skifteretten udtalte, at ”*Efter de foreliggende oplysninger om, at den tidligere direktør og stifter bevarede enehæveadgangen til selskabets konto, finder retten, at det kan lægges til grund, at X’s indsættelse som direktør havde en proformakarakter*”.

I 4 af Sø- og Handelsrettens kendelser er sagsøgte blevet frikendt bl.a. under henvisning til, at sagsøgte ikke havde været registreret som direktør på noget tidspunkt, se fx Sø- og Handelsrettens kendelse af 3. december 2015⁵⁹ hvor skifteretten fandt, at sagsøgte på intet tidspunkt havde været registreret som en del af selskabets ledelse, hvorefter det på det foreliggende grundlag ikke med fornøden sikkerhed var godtgjort, at sagsøgte i den relevante periode havde udgjort den reelle ledelse i selskabet. Kurator havde i sagen gjort forskellige andre synspunkter gældende, bl.a. at der ikke var blevet foretaget momsangivelser samt at pligterne til bogføring var tilsidesat, men i og med at skifteretten fandt, at sagsøgte ikke havde deltaget i selskabets ledelse – hverken reelt eller proforma – så tog skifteretten altså ikke stilling til andre forhold end dette.

I stort set samtlige afgørelser hvor stråmandskonstruktioner har indgået i skifterettens begrundelse for at pålægge konkurskarantæne, har der samtidigt været andre faktorer, der har spillet ind i uforsvarlighedsvurderingen – typisk skat og moms, manglende bogføring og regnskabsaflæggelse samt kreditortab. Herefter tyder det på, at det kræver yderligere omstændigheder end blot en stråmandskonstruktion for at kunne begrunde en konkurskarantæne.

⁵⁷ Sø- og Handelsrettens sagsnummer: B-46-14

⁵⁸ Ibid.: B-89-15

⁵⁹ Ibid.: B-98-15

4.8. Betydelige køb på kredit og forudbetalinger fra kunder

Selvom Konkursrådet direkte anfører, at betydelige køb på kredit eller forudbetalinger fra kunder kombineret med manglende bogføring normalt må anses som groft uforvarlig forretningsførelse, så synes dette ikke at være et forhold, der er særlig relevant i praksis, idet der alene ses 2 trykte afgørelser på området – en afgørelse om kreditkøb hhv. en om forudbetalinger.

I Sø- og Handelsrettens kendelse af 6. november 2014⁶⁰ lagde skifteretten til grund, at selskabet var blevet anvendt til køb af aktiver til sagsøgte far samt til kreditkøb til brug for dennes personlige virksomhed.

I Sø- og Handelsrettens kendelse af 8. juli 2015⁶¹ udtalte skifteretten, at ”... *der er udfaktureret en kunde, selvom X må have været bekendt med, at selskabet ikke ville kunne levere den pågældende ydelse.*”

I begge afgørelser blev sagsøgte pålagt konkurskarantæne, og i begge afgørelser var der ligeledes andre forhold, der spillede ind i den samlede uforvarlighedsvurdering bl.a. manglende bogføring.

4.9. Øvrige forhold

Foruden de ovennævnte forhold, som er de mest almindelige, der spiller ind i vurderingen af den groft uforvarlige forretningsførelse, så konstaterer og lægger skifteretten også af og til andre forhold til grund for at pålægge en person konkurskarantæne.

I Sø- og Handelsrettens kendelse af 6. juli 2015⁶² lagde skifteretten fx til grund, at sagsøgte havde overtrådt straffelovens § 289, jf. opkrævningslovens § 17, jf. § 2 og momslovens § 81, jf. § 57, mens Sø- og Handelsretten i en kendelse af 19. maj 2015⁶³ fandt, at sagsøgte havde drevet selskabet videre på et tidspunkt, hvor der allerede var underskud i selskabet, hvilket påførte selskabets kreditorer ikke ubetydelige tab.

⁶⁰ Sø- og Handelsrettens sagsnummer: B-23-14

⁶¹ Ibid.: B-19-15

⁶² Ibid.: B-5-15

⁶³ Ibid.: B-17-15

I SØ- og Handelsrettens kendelse af 17. juli 2015⁶⁴ lagde skifteretten endvidere ubestridt til grund, at selskabet havde været involveret i kædesvig og udbetalinger af sorte lønninger, samt at betalinger, der skulle være tilgået selskabet gik til tredjemand mv..

At skifteretten lægger vægt på andre forhold end dem, der gør sig gældende i forarbejderne, hænger sammen med, at det i konkurslovens § 157, stk. 2, anføres, at der ved afgørelsen af, om en person skal pålægges konkurskarantæne, skal lægges vægt på, om det under hensyn til den pågældendes handlemåde og omstændighederne i øvrigt er *rimeligt* at pålægge konkurskarantæne. Domstolene anvender da også en nogenlunde enslydende formulering i deres begrundelse, idet det typisk af retten anføres, at ”*Herefter, og under hensyn til hans handlemåde og omstændighederne i øvrigt, finder retten, at det er rimeligt at pålægge X konkurskarantæne, jf. konkurslovens § 157, stk. 1 og 2*”.

At retterne lægger vægt på andre forhold er desuden også med til ikke at gøre ufor-svarlighedsvurderingen illusorisk forstået på den måde, at der altså *er* mulighed for, at sagsøgte kan undgå at blive pålagt konkurskarantæne – netop fordi retterne har mulighed for at foretage en *rimelighedsvurdering* ud fra de samlede omstændigheder, der gør sig gældende i den konkrete sag.

⁶⁴ SØ- og Handelsrettens sagsnummer: B-97-15

5. Tværgående problemstillinger

På baggrund af ovenstående analyse af retspraksis opstår der nogle tværgående problemstillinger, som i de følgende afsnit vil blive belyst.

5.1. Hvem bliver typisk pålagt konkurskarantæne?

Forarbejderne angiver, at behovet for konkurskarantæner reglerne bundet i problemet med konkursmisbrug, hvilket skal forstås som ”*virksomhedsophør, der skyldes en uredelig udnyttelse af de gældende regler i selskabslovene om selskabers begrænsede hæftelse*”, hvilket typisk vil være virksomheder drevet som et ApS eller et A/S.⁶⁵ Reglerne om konkurskarantæne er dog ikke begrænset til virksomheder drevet i selskabsform – ledelsen i en personligt drevet virksomhed kan således også blive pålagt konkurskarantæne.

Retspraksis viser, at langt størstedelen af dem, der er blevet pålagt konkurskarantæne, er direktører i ApS'er – dette er tilfældet i hele 79 af afgørelserne.

Foruden direktører i anpartsselskaber ses der også enkelte bestyrelsesmedlemmer i ApS'er hhv. A/S'er, samt direktører i A/S'er og enkelte ansvarlige deltagere i personligt drevne virksomheder.

Der er i ingen tilfælde blevet pålagt en stifter af et selskab konkurskarantæne, medmindre den pågældende samtidigt har deltaget i selskabets ledelse som fx direktør eller bestyrelsesmedlem.

Som det fremgår, stemmer forarbejderne således godt overens med retspraksis, hvorefter det typisk er ledelsesmedlemmer i virksomheder drevet i selskabsform med begrænset ansvar, der pålægges konkurskarantæne.

5.2. Er der en bagatelgrænse?

I 16 ud af de 113 kendelser, som der i denne fremstilling er taget udgangspunkt i, er sagsøgte blevet frifundet og dermed ikke pålagt konkurskarantæne. I yderligere 3 af-

⁶⁵ Betænkning nr. 1525/2011 s. 83

gørelser er Sø- og Handelsrettens afgørelse enten blevet ændret af landsretten, så sagsøgte alligevel er blevet pålagt konkurskarantæne, sagsøgte er af Sø- og Handelsretten blevet pålagt konkurskarantæne, men der har været dissens, eller Sø- og Handelsretten har pålagt konkurskarantæne, som er ændret af landsretten, men hvor Højesteret efterfølgende har stadfæstet Sø- og Handelsrettens afgørelse.

De frifindende afgørelser danner ikke som sådan noget klart billede af, hvad der skal til, før man som sagsøgte undgår at blive pålagt konkurskarantæne, idet retterne synes at have mange forskellige begrundelser herfor.

I flere afgørelser synes frifindelserne dog i et vist omfang at være begrundet i en utilstrækkelig bevisførelse, se fx Sø- og Handelsrettens kendelse af 25. marts 2015⁶⁶ hvor sagen i grove træk handlede om, hvorvidt sagsøgte reelt havde deltaget i selskabets ledelse, eller om han havde accepteret en rolle som stråmand. I sagen gik bevisførelsen på, om sagsøgte havde påtaget sig hvervet som direktør i selskabet, eller om han alene havde søgt job hos det pågældende selskab og dermed hverken proforma eller reelt havde deltaget i selskabets ledelse. Sø- og Handelsretten fandt i sin begrundelse, at *”I mangel af en sagkyndig erklæring om, hvorvidt underskrifterne på leasingaftaler mv. kan hidrøre fra X – og uanset om at det forekommer mindre sandsynligt, at X uden et endeligt tilsagn om fastansættelse helt ukritisk og betingelsesløst har udleveret kopi af en række personlige dokumenter til selskabet og herefter er taget på en længere udenlandsrejse på et tidspunkt, hvor han var endog meget aktiv jobsøgende – finder retten det ikke fuldt tilstrækkeligt godtgjort, at han har optrådt på selskabets vegne eller i øvrigt disponeret som stråmand for selskabet... ligesom det på den baggrund heller ikke findes tilstrækkeligt godtgjort, at registreringen som direktør hos Erhvervsstyrelsen er sket med hans forudgående samtykke eller viden”*. Selvom der hidtil har været lagt en relativ hård linje i forbindelse med konkurskarantænesagerne⁶⁷, så synes skifteretten i den konkrete sag en anelse blød, idet sagsøgte frifindes på trods af, at skifteretten finder det *”mindre sandsynligt”*, at sagsøgte angiveligt uden at stille spørgsmålstejn, skulle have udleveret kopier af sine personlige dokumenter,

⁶⁶ Sø- og Handelsrettens sagsnummer: B-83-14

⁶⁷ Jf. Christensen, Bo Vadt: UfR.2015B.186: *”Konkurskarantæne – en gennemgang af praksis”*

herunder kørekort og sygesikringsbevis, til et fremmed selskab for derefter at tage på en længerevarende ferie.

Ligeledes var det i Sø- og Handelsrettens kendelse af 2. december 2015⁶⁸ ikke efter bevisførelsen godtgjort, at sagsøgte var den, der havde udvist den groft uforsvarlige forretningsførelse og dermed været skyld i et kreditortab på kr. ca. 1,8 mio..

I en anden afgørelse fra Sø- og Handelsretten afsagt den 16. december 2015⁶⁹ blev sagsøgte frifundet bl.a. under henvisning til, at de foretagne købe- og lånedispositioner ubestridt blev foretaget i en periode, hvor sagsøgte var sindslidende og ubestridt handlede under påvirkning af trusler, og at dispositionerne dermed ikke var foretaget som led i en forretningsførelse. Ligeledes lagde skifteretten til grund, at der ikke var nogen egentlig drift i virksomheden.

I flere afgørelser er sagsøgte blevet frifundet på baggrund af, at der alene har manglet bilags- og bogføringsmateriale, se fx Sø- og Handelsrettens kendelser af 1. juli 2015⁷⁰ hvor skifteretten anførte, at *”Efter forarbejderne til konkurslovens regler skal det i vurderingen af, om der skal ske pålæg af konkurskarantæne, navnlig tillægges vægt om selskabets kreditorer har lidt ”betydelige tab” ... I denne sag er der ikke anmeldt andre krav end omkostningerne ved likvidationsbehandlingen... Imidlertid er der ikke godtgjort andre forhold, der i afgørende grad kan medvirke til at statuere, at den tidligere ledelse har udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, og da der ikke er egentlige selskabskreditorer, må det efter en samlet vurdering medføre, at X frifindes for påstanden om konkurskarantæne”*. Afgørelserne synes ikke alene at antyde, at et enkelt forhold ikke kan statuere groft uforsvarlig forretningsførelse – i hvert fald ikke, hvis forholdet er manglende bogføring – men også at der skal være selskabskreditorer, der har lidt et *”betydeligt tab”*, før der kan pålægges en person konkurskarantæne.

Ud fra de frifindende afgørelser synes der at være en tendens, hvorefter det som udgangspunkt kræves, at der er flere faktorer, der spiller ind i en samlet uforsvarligheds-vurdering, før en person pålægges konkurskarantæne, og der skal som udgangspunkt også være nogle kreditorer, der har lidt et *”betydeligt tab”*, idet domstolene ikke

⁶⁸ Sø- og Handelsrettens sagsnummer: B-68-15

⁶⁹ Ibid.: B-61-14

⁷⁰ Ibid.: B-11-14, B-75-14, B-76-14 og B-77-14

umiddelbart finder, at der er tale om groft uforsvarlig forretningsførelse, hvis der ikke er nogen, der har lidt et tab af en vis størrelse.

Beløbsmæssig synes der ikke at være en klar bagatelgrænse, idet der typisk er flere forhold end blot kreditortab, der har betydning for den samlede uforsvarlighedsvurdering. I flere af de frifindende afgørelser går retten dog direkte ind og bemærker, at kr. 40.000-100.000 næppe kan betegnes som et ”*betydelige tab*” – men det er typisk, hvor der ikke er andre faktorer, der sammen med kreditortabet kan statuere en groft uforsvarlig forretningsførelse, se fx Sø- og Handelsrettens kendelser af 9. juli 2015⁷¹ og 2. juni 2015⁷².

5.3. Hvad skal der til for at nedsætte konkurskarantæneperioden?

Ifølge konkurslovens § 158, stk. 1, skal konkurskarantæne som udgangspunkt pålægges for 3 år. Hvis der er særlige grunde, der taler for det, kan konkurskarantæne dog pålægges for en kortere periode end 3 år, jf. konkurslovens § 158, stk. 2.

Forarbejderne nævner som særlige grunde for en kortere karantæneperiode bl.a. lang sagsbehandlingstid, uden dette beror på forhold hos den, der begæres pålagt konkurskarantæne, eller hvis der er tale om mindre grove tilfælde af groft uforsvarlig forretningsførelse. Hvis konkurskarantæneperioden nedsættes bør dette være til 2 år og i sjældnere tilfælde til 1 år.⁷³

Retspraksis synes på dette område at følge konkurslovens § 158, stk. 1, samt forarbejderne, idet der i stort set samtlige afgørelser er pålagt konkurskarantæne i 3 år. Alene i en enkelt afgørelse har Sø- og Handelsretten nedsat konkurskarantæneperioden, idet der i den konkrete sag fandtes at foreligge så særlige omstændigheder, at der helt undtagelsesvist alene blev pålagt konkurskarantæne i 1 år. I den konkrete afgørelse lagde skifteretten til grund, at der ikke var blevet indeholdt og afregnet A-skat eller AM-bidrag, og at der forelå et ”*særdeles mangelfuldt*” bogførings- og regnskabsmateriale. Der var endvidere anmeldt kr. ca. 975.000 i konkursboet, hvorefter retten fandt, at sagsøgte havde udvist en groft uforsvarlig forretningsførelse, og at han derefter frem-

⁷¹ Sø- og Handelsrettens sagsnummer: B-69-14

⁷² Ibid.: B-81-14

⁷³ Betænkning nr. 1525/2011 s. 143

over var uegnet til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed. Retten fandt det herefter rimeligt at pålægge sagsøgte konkurskarantæne, men anførte herefter, at *”Når henses til den tid, der er forløbet siden konkursdekretets afsigelse, og til X’s ganske særlige personlige forhold den 4. december 2013 og i tiden herefter, som må antages at have medvirket til hans konkurs, finder retten, at der foreligger sådanne ganske særlige grunde, der taler for, at der helt undtagelsesvist alene pålægges konkurskarantæne i ét år...”*. Efter bevisførelsen bestod de *”ganske særlige personlige forhold”* i, at sagsøgte havde været forurettet i en sag om frihedsberøvelse, hvilket der forelå en politirapport samt en lægeerklæring om, hvorefter sagsøgte blev sygemeldt på ubestemt tid.

5.4. Kan et forhold stå alene?

I 7 afgørelser havde skifteretten i sine præmisser alene lagt vægt på et enkelt forhold i uforsvarlighedsvurderingen, mens sagsøgte i en enkelt afgørelse tog bekræftende til genmæle over for kurators påstand, men hvor kurator i sin bevisførelse kun havde gjort ét forhold gældende for at pålægge konkurskarantæne – nemlig momsrestancer.

I 2 af afgørelserne, samt i afgørelsen, hvor sagsøgte tog bekræftende til genmæle over for kurators påstand, pålagde skifteretten konkurskarantæne, mens skifteretten i de resterende 5 afgørelser frifandt sagsøgte.

I de to kendelser, hvor skifteretten pålagde konkurskarantæne, var der tale om skatte-restancer hhv. manglende bogføring. I Sø- og Handelsrettens kendelse af 2. februar 2015⁷⁴, der handlede om bl.a. manglende angivelse af A-skat og AM-bidrag, fandt retten, at *”X som direktør havde pligt til at sikre sig, at selskabet var registreret for moms, A-skat og AM-bidrag. X sikrede sig ikke dette på trods af, at selskabet drev momspligtig virksomhed og opkrævede moms, og X har derfor udøvet groft uforsvarlig forretningsførelse”*. Den anden afgørelse, som også er en Sø- og Handelsretskendelse afsagt den 30. marts 2015⁷⁵, omhandlede manglende bogføring. I sagen lagde skifteretten til grund, at sagsøgte ikke på kurators anmodning havde udleveret selskabets bogførings- og regnskabsmateriale, hvorefter skifteretten fandt, at *”... den mang-*

⁷⁴ Sø- og Handelsrettens sagsnummer: B-42-14

⁷⁵ Ibid.: B-36-14

lende tilvejebringelse af bogføringsbilag, uanset om dette skyldes manglende bogføring eller forsvarlig opbevaring heraf, må anses som groft uforsvarlig forretningsførelse, hvorfor X fremover er uegnet til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed”.

Samtlige de frifindende afgørelser vedrører manglende bogføring, og skifteretten har i flere af afgørelserne udtalt, at tilsidesættelse af pligterne til bl.a. bogføring og regnskabsaflæggelse i visse sammenhænge kan anses som groft uforsvarlig forretningsførelse. Skifteretten har i flere af afgørelserne endvidere begrundet frifindelserne med, at *”Imidlertid er der ikke godtgjort andre forhold, der i afgørende grad kan medvirke til at statuere, at den tidligere ledelse har udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, og da der ikke er egentlige selskabskreditorer, må det efter en samlet vurdering medføre, at X frifindes for påstanden om konkurskarantæne”.*

Sammenfattende synes der ikke at være en så klar linje, at der kan siges noget konkret, idet der både findes afgørelser for og imod om et forhold kan stå alene. Desuden vedrører de fleste af afgørelserne manglende bogføring, så afgørelserne viser heller ikke noget generelt om retstilstanden.

Ud fra de afgørelser, der er nævnt i dette afsnit, synes der dog fra rettens side at være enighed om, at manglende bogførings- og regnskabsmateriale i sig selv kan anses som groft uforsvarlig forretningsførelse, se fx Sø- og Handelsrettens kendelse af 1. juli 2015⁷⁶ hvor skifteretten anførte, at *”Tilsidesættelse af disse pligter kan i visse sammenhænge anses som groft uforsvarlig forretningsførelse”*, hvilket også bakkes op af Sø- og Handelsrettens kendelse af 30. marts 2015⁷⁷, hvor konkurskarantænen netop begrundes med, at manglende tilvejebringelse af bogføringsbilag må anses som groft uforsvarlig forretningsførelse.

⁷⁶ Sø- og Handelsrettens sagsnummer: B-77-14

⁷⁷ Ibid.: B-36-14

5.5. I hvilken periode skal den groft uforsvarlige forretningsførelse være udvist?

Med Højesterets kendelse af 13. januar 2016⁷⁸, som er refereret i UfR.2016.1473 H, blev det slået fast, at også groft uforsvarlig forretningsførelse, der har fundet sted tidligere end et år før fristdagen, kan begrunde en konkurskarantæne, hvis den groft uforsvarlige forretningsførelse har været vedvarende og fortsat ind i perioden senere end et år før fristdagen, og den pågældende, som varetager selskabets ledelse i perioden senere end et år før fristdagen undlader at rette op på de mangelfulde forhold.

Højesterets afgørelse ændrede Østre Landsrets afgørelse i B-365-15, men stadfæstede Sø- og Handelsrettens kendelse af 30. januar 2015⁷⁹.

I sagen var hovedspørgsmålet som sagt, om betingelserne for at pålægge sagsøgte konkurskarantæne var opfyldt, herunder navnlig betydningen af 1-årsfristen i konkurslovens § 157, stk. 1.

Fakta i sagen var, at sagsøgte havde været registreret som direktør for Frisk Vikar ApS fra den 1. september 2011 til den 17. december 2013, hvorefter likvidator overtog selskabets ledelse. Fristdagen var den 13. november 2013. Den egentlige drift i selskabet var ophørt ved udgangen af oktober 2012, hvilket er tidligere end et år før fristdagen.

Frisk Vikar ApS havde ikke på noget tidspunkt overholdt bogføringslovens og årsregnskabslovens regler, og selskabet havde endvidere anvendt sort arbejde og derved undladt at foretage angivelse og afregning af moms, skat og AM-bidrag, hvorved selskabet i perioden indtil den 30. juni 2012 havde unddraget SKAT for i knap kr. 25,7 mio.. Efter dette tidspunkt havde selskabet fortsat ikke angivet og afregnet skatter og afgifter.

Højesteret anførte følgende i sin begrundelse for at pålægge sagsøgte konkurskarantæne: ”På den anførte baggrund finder Højesteret efter en helhedsvurdering, at forretningsførelsen i selskabet klart har været groft uforsvarlig i hele perioden med A som direktør – også i perioden mindre end et år før fristdagen, hvor den egentlige drift var ophørt, og hvor ledelsen undlod at rette op på de mangelfulde forhold og

⁷⁸ Højesterets sagsnummer: 155/2015

⁷⁹ Sø- og Handelsrettens sagsnummer: B-16-14

fortsatte med at tilsidesætte de ledelsespligter, der følger af lovgivningen. Betingelserne efter konkurslovens § 157, stk. 1 og 2, for at anse A for uegnet til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed og pålægge ham konkurskarantæne er derfor opfyldt”.

Med denne afgørelse er det samtidigt også fastslået, at groft uforsvarlig forretningsførelse kan bestå i, at ledelsen undlader at rette op på mangelfulde forhold, der i sig selv kan karakteriseres som groft uforsvarlig forretningsførelse, men som altså lægger forud for den relevante periode i forhold til konkurslovens § 157, stk. 1.

6. Perspektivering

Danmark er ikke det eneste land, der har indført regler om konkurskarantæne. Både Norge, Sverige og England har også regler, der kan karakteriseres som karantæneretler.

I det følgende vil der kun blive perspektiveret til de norske- og de engelske konkurskarantæneretler, idet disse minder mest om de danske.

Da denne fremstilling hovedsageligt beskæftiger sig med betingelserne for at pålægge konkurskarantæne, vil der også i det følgende blive taget udgangspunkt i betingelserne for at pålægge konkurskarantæne i hhv. Norge og England.

6.1. Norge

De norske regler om konkurskarantæne findes i den norske konkurslov, *Lov om gjeldsforhandling og konkurs*, §§ 142-143 a.

Efter de norske regler kan konkurskarantæne pålægges en skylder, hvis bo er taget under konkursbehandling samt den, ”*der i løbet af det sidste år, før et selskabs bo blev taget under konkursbehandling, har været fuldt ansvarlig deltager i et interessentskab eller kommanditselskab, eller som formelt har haft eller reelt har udøvet hverv som medlem eller stedfortræder for et medlem af bestyrelsen eller som daglig leder i et selskab*”, jf. den norske konkurslovs § 142, stk. 1 og 6.⁸⁰

Endvidere kan der efter de norske regler pålægges konkurskarantæne, hvis den pågældende ”*med skjellig grunn*” mistænkes for en strafbar handling i forbindelse med konkursen eller den virksomhed, som har ført til insolvensen.⁸¹

Ved vurderingen af, om den pågældende skal pålægges konkurskarantæne, kan domstolene også lægge vægt på, hvordan vedkommende har optrådt i andre selskaber end det konkursramte, jf. den norske afgørelse Rt. 1993 s. 100.⁸²

⁸⁰ Betænkning nr. 1525/2011 s. 57

⁸¹ Ibid.: s. 57

⁸² Ibid.: s. 58

Endvidere kan den pågældende også pålægges konkurskarantæne, hvis vedkommende har udvist uforsvarlig forretningsførelse og dermed er uegnet til at stifte et nyt selskab eller at være medlem af bestyrelsen eller daglig leder. Dette kommer an på en samlet vurdering af forretningsførelsen.⁸³ I vurderingen heraf kræves der årsagssammenhæng mellem den uforsvarlige forretningsførelse og uegnetheden.⁸⁴

De danske og de norske konkurskarantæneregler minder en del om hinanden, idet det bl.a. synes at være stort set den samme personkreds, der er omfattet af reglerne. De danske regler er da også udformet med inspiration fra de norske regler.

På trods af at begge regelsæt på nogle punkter minder om hinanden, er der også tydelige forskelle. Disse forskelle viser sig bl.a. i form af, at der ved vurderingen af, om der skal pålægges konkurskarantæne, efter de norske regler kan lægges vægt på, hvordan den pågældende har optrådt i *andre* selskaber end det konkursramte. Efter de danske regler kan karantæne alene begrundes i den udviste adfærd i det konkursramte selskab, men der kan dog i vurderingen lægges vægt på, om vedkommende har tidligere konkurser eller tvangsopløsninger bag sig.

Endvidere synes de norske regler også i højere grad end de danske regler at lægge vægt på, om den, der begæres pålagt konkurskarantæne, har overtrådt straffelovgivningen.

Slutteligt kræves der efter de norske regler årsagssammenhæng mellem den uforsvarlige adfærd og vedkommendes uegnethed, hvilket ikke er et krav efter de danske regler.⁸⁵

Retsvirkningen af de norske regler er, at vedkommende ikke i en periode på 2 år regnet fra konkursåbningen må stifte eller påtage sig eller reelt udøve nye hverv som medlem eller stedfortræder for et medlem af bestyrelsen eller som daglig leder i et selskab.⁸⁶ På dette punkt adskiller de norske hhv. de danske regler sig også fra hinanden, idet den pågældende efter de danske regler som udgangspunkt pålægges kon-

⁸³ Ibid.: s. 58

⁸⁴ Betænkning nr. 1525/2011 s. 59

⁸⁵ Ibid.: s. 14

⁸⁶ Ibid.: s. 60

kurskarantæne i 3 år regnet fra skifterettens endelige afgørelse og altså ikke fra konkursdekretet, jf. konkurslovens § 164.

Efter begge regelsæt skal den, der pålægges konkurskarantæne, registreres i et register, men brugen af dette register adskiller sig fra hinanden, idet det norske register er offentligt tilgængeligt, og enhver kan derfor henvende sig og få oplyst, om en bestemt person er pålagt konkurskarantæne⁸⁷, mens det danske register ikke er offentligt tilgængeligt men alene tilgængeligt for offentlige myndigheder, når det er nødvendigt for varetagelsen af deres opgaver. De offentlige myndigheder, der kan få adgang til registeret er fx SKAT, skifteretterne og politiet.⁸⁸

6.2. England

Når en fysisk person går konkurs i England, indtræder der automatisk et forbud mod at pådrage sig en gældsforpligtelse på £500 eller derover uden at oplyse om konkursen, at udøve erhvervsmæssig virksomhed under et andet navn uden at oplyse det navn, under hvilket man blev erklæret konkurs, og man må desuden heller ikke deltage i stiftelsen eller ledelsen af et selskab med begrænset ansvar uden rettens tilladelse. Overtrædelse af forbuddet er strafbart, og vedkommende kommer desuden til at hæfte personligt for den gæld, som opstår mens skyldneren deltager i ledelsen.⁸⁹

Forbuddet ophører i England som udgangspunkt efter 1 år, men retten har kompetence til at bringe forbuddet til ophør på et tidligere tidspunkt, fx hvis retten ophæver konkursen som følge af, at kreditorerne er blevet fyldestgjort, eller hvis kurator på et tidligere tidspunkt har færdiggjort sine undersøgelser af skyldnerens forhold.⁹⁰

Forbuddet kan suppleres af en mulighed for at pålægge vedkommende konkurskarantæne, ”*bankruptcy restriction order*”, eller hvis det er et selskab, der går konkurs ”*disqualification order*”, hvis kurator gennem sine undersøgelser af skyldnerens forhold finder ud af, at skyldneren har været ”*uhæderlig*” før eller under konkursen, i

⁸⁷ Betænkning nr. 1525/2011 s. 61

⁸⁸ Ibid.: s. 165

⁸⁹ Ibid.: s. 72

⁹⁰ Ibid.: s. 72

øvrigt kan bebrejdes sin stilling, eller hvis fx visse selskabsretlige regler er overtrådt. Retsvirkningerne af konkurskarantænen er de samme som det automatiske forbud.⁹¹

Konkurskarantæne pålægges efter de engelske regler for en periode på mellem 2-15 år alt efter, hvor uhæderligt den pågældende har handlet.⁹²

De danske hhv. de engelske regler minder til dels om hinanden – dog ikke så meget, som de danske hhv. de norske karantænerregler.

Efter de engelske regler kræves, at skyldneren har været ”uhæderlig”, mens der efter de danske regler kræves en ”groft uforsvarlig forretningsførelse”, hvilket umiddelbart synes at være to forskellige betingelser. Det fremgår dog, at en uhæderlig adfærd, der kan begrunde konkurskarantæne efter de engelske regler, kan være hvis skyldneren pådrager sig gældsforpligtelser, som vedkommende vidste ikke ville kunne tilbagebetales, hvis skyldneren bortgiver eller sælger aktiver til underpris, mangelfuld bogføring og regnskabsaflæggelse, fortsættelse af virksomhedens/selskabets drift efter håbløshedstidspunktet mv., hvilket stemmer godt overens med, hvad der efter de danske regler kan betegnes som ”groft uforsvarlig forretningsførelse” og dermed begrunde konkurskarantæne.⁹³

Endvidere synes reglerne også at have andre fællestræk, bl.a. at skyldneren i begge tilfælde ved overtrædelse af karantænen kan risikere at skulle hæfte personligt for den gæld, der opstår mens vedkommende deltager i ledelsen.

De danske og de engelske karantænerregler adskiller sig derved, at de engelske regler suppleres af et automatisk forbud, der indtræder straks, hvor en fysisk person går konkurs, hvilket der ikke opereres med efter de danske regler.

Ligeledes er længden af konkurskarantænen heller ikke den samme, idet karantæne efter de engelske regler kan pålægges for en periode på mellem 2-15 år alt efter karakteren af den pågældendes adfærd, mens der efter de danske regler som udgangspunkt pålægges karantæne i 3 år, men hvor særlige omstændigheder kan begrunde en kortere karantæneperiode, jf. konkurslovens § 158, stk. 1.

⁹¹ Betænkning nr. 1525/2011 s. 73f

⁹² Ibid.: s. 73

⁹³ Ibid.: s. 73f

Også i England registreres konkurskarantæner i et register, men også her adskiller de danske og de engelske regler sig fra hinanden, idet konkurskarantæner efter de engelske regler offentliggøres i et register på internettet, hvortil der er oprettet en 24-timers telefonhotline, som kan anvendes til at anmelde overtrædelser. Efter de danske regler er det som tidligere nævnt kun offentlige myndigheder, der kan få adgang til registeret, og kun hvis det er nødvendigt for varetagelsen af deres arbejde.⁹⁴

⁹⁴ Betænkning nr. 1525/2011 s. 75

7. Konklusion

Formålet med denne fremstilling har været at finde ud af, hvad skifteretterne lægger vægt på særligt i forbindelse med betingelsen i konkurslovens § 157, stk. 1, om ”*groft uforsvarlig forretningsførelse*”, og hvad skifteretterne mener kan karakteriseres som så groft uforsvarlig forretningsførelse, at det gør den, der begæres pålagt konkurskarantæne, uegnet til fremover at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed.

Retspraksis viser, at domstolene lægger forskellige forhold til grund i deres begrundelse – både *for* at pålægge karantæne men også *imod*.

Først og fremmest lægger skifteretten vægt på, om ledelsen har overholdt sine forpligtelser til at påse, at bogføringen og regnskabsaflæggelsen er i overensstemmelse med lovgivningen. Utilstrækkelig eller manglende bogføring forekommer i langt de fleste afgørelser (ca. 75 %), og sandsynligheden for at blive pålagt karantæne som følge heraf er særdeles stor, idet skifteretten i 93 % af tilfældene har vurderet, at den manglende bogføring har været at anse for så groft uforsvarlig forretningsførelse, at det pågældende ledelsesmedlem fremover har været uegnet til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed. Retspraksis viser, at manglende bogføring typisk indgår i samlet vurdering, men at der i grove tilsidesættelser af bl.a. bogføringslovgivningen kan pålægges karantæne alene af denne grund.

Dernæst lægger skifteretten vægt på, om ledelsen har tilsidesat sine forpligtelser til at indeholde og afregne A-skat og AM-bidrag samt forpligtelsen til at indberette moms. Også denne begrundelse findes i langt over halvdelen af afgørelserne (ca. 65 %), og også her er der stor sandsynlighed for at blive pålagt karantæne, idet skifteretten i ca. 93 % af tilfældene har pålagt konkurskarantæne.

En tredje stor årsag til, at ledelsesmedlemmerne bliver pålagt konkurskarantæne, er, hvis den groft uforsvarlige forretningsførelse har medført betydelige tab hos selskabskreditorerne. Der er ikke i retspraksis fastlagt nogen klar linje for, hvad der kan betegnes som et ”*betydeligt tab*”, og vurderingen hænger da også sammen med, om der har været andre faktorer, der har spillet ind i den *samlede* uforsvarlighedsvurdering. Således kan et kreditortab på kr. 100.000, som indgår i en samlet vurdering af den groft uforsvarlige forretningsførelse, udgøre et ”*ikke ubetydeligt tab*”, som efter en helhedsvurdering kan begrunde karantæne, mens kr. 100.000 i tilfælde, hvor der *ikke*

lægges andre forhold til grund, ikke kan anses som værende et ”betydeligt tab”, der i sig selv kan begrunde en konkurskarantæne.

I tilfælde, hvor der er lidt tab hos selskabets kreditorer, er sandsynligheden for, at ledelsen bliver pålagt konkurskarantæne, lige så stor som i de to ovenstående tilfælde.

At skifteretten i sin vurdering lægger stor vægt på lige netop disse tre faktorer, hænger naturligvis sammen med, at forarbejderne direkte nævner disse forhold som grunde til at pålægge karantæne.

Andre forhold, der også lægges vægt på, er bl.a., om ledelsen har optaget ulovlige kapitalejrlån, jf. selskabslovens § 210, om ledelsen har unddraget aktiver til skade for kreditorerne, samt om der foreligger stråmandskonstruktioner. Både fsva. ulovlige kapitalejrlån og unddragelse af aktiver er der i 100 % af de tilfælde, hvor skifteretten har lagt disse til grund, pålagt ledelsen konkurskarantæne. Det er dog relevant at nævne, at der samtidigt har været lagt andre omstændigheder til grund, hvorefter ulovlige kapitalejrlån og unddragelse af aktiver altså hver gang har indgået i en helhedsvurdering.

Sammenfattende kan det konkluderes, at der fortsat ikke har dannet sig klare retningslinjer for, hvad der kan karakteriseres som så groft uforsvarlig forretningsførelse, at det medfører et forbud mod fremover at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed.

At der ikke som sådan kan konstateres en klar linje for, hvornår der pålægges konkurskarantæne, hænger naturligvis sammen med karantænereglernes udformning, hvorefter skifteretten ved sin afgørelse skal lægge vægt på, om det under hensyn til den pågældendes handle måde og omstændighederne i øvrigt er rimeligt at pålægge konkurskarantæne, jf. konkurslovens § 157, stk. 2. Denne formulering giver skifteretten et bredt skøn, hvorefter skifteretten også kan lægge andre omstændigheder til grund end dem, som fremgår direkte af forarbejderne fx ulovlige kapitalejrlån, som er set i en del afgørelser.

Selvom der ikke kan konkluderes klare retningslinjer i anvendelsen af begrebet ”*groft uforsvarlig forretningsførelse*”, så kan det dog også konkluderes, at skifteretterne har lagt en hård linje, idet der i ca. 84 % af kendelserne er pålagt konkurskarantæne. Ligeledes er der stor sandsynlighed for at blive pålagt konkurskarantæne, hvis ledelsen af den konkursramte virksomhed både har gjort sig skyldig i skatte- og momsunddragelser og manglende bogføring, som har medført et ikke ubetydeligt tab hos kreditorerne.

8. Litteraturliste

8.1. Litteratur

Hansen, Torben Kuld og Lars Lindencrone Petersen: ”*Insolvensprocesret*”. 3. udg. Karnov Group, 2014

Munk-Hansen, Carsten: ”*Rettens Grund – Filosofi, videnskab og metode*”. Kompendium under udarbejdelse, 2010

Petersen, Lars Lindencrone og Anders Ørgaard: ”*Konkursloven med kommentarer*”. 12. udg. Karnov Group, 2013

8.2. Love og forarbejder

LBKG nr. 11 af 6. januar 2014: ”*Konkursloven*”. Justitsministeriet

Lov nr. 385 af 10. juni 1987: ”*Lov om ændring af straffeloven og retsplejeloven (Økonomisk kriminalitet)*”. Justitsministeriet

Lov nr. 429 af 1. maj 2013: ”*Lov om ændring af konkursloven, retsplejeloven og retsafgiftsloven (Konkurskarantæne)*”. Justitsministeriet

Lov nr. 634 af 12. juni 2013: ”*Lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og forskellige andre love (Styrket indsats over for økonomisk kriminalitet)*”. Justitsministeriet

Bekendtgørelse nr. 1403 af 13. december 2013: ”*Ikrafttræden af lov om ændring af konkursloven, retsplejeloven og retsafgiftsloven (Konkurskarantæne)*”. Justitsministeriet

L 131 FT 2012-13: ”*Forslag til lov om ændring af konkursloven, retsplejeloven og retsafgiftsloven*”. Justitsministeriet

Betænkning nr. 1066/1986 om bekæmpelse af økonomiske kriminalitet. Justitsministeriet

Betænkning nr. 1525/2011 om konkurskarantæne. Justitsministeriet

8.3. Afgørelser

8.3.1. Sø- og Handelsretten

B-8-14	B-40-14	B-75-14	B-109-14	B-89-15
B-11-14	B-41-14	B-76-14	B-5-15	B-98-15
B-16-14	B-41-14	B-77-14	B-17-15	B-100-15
B-17-14	B-46-14	B-81-14	B-19-15	B-200-15
B-20-14	B-61-14	B-83-14	B-21-15	B-234-15
B-23-14	B-68-14	B-100-14	B-51-15	B-235-15
B-36-14	B-69-14	B-106-14	B-68-15	

8.3.2. Landsretterne

UfR.2015.750 Ø (B-1142-15)

UfR.2015.3643 Ø

8.3.3. Højesteret

UfR.2016.1473 H (155/2015)

8.4. Artikler

Christensen, Bo Vadt: UfR.2015B.186: ”Konkurskarantæne – en gennemgang af retspraksis”.

Erhardtsen, Birgitte: ”Boom i antallet af sager om konkurskarantæne”. På:

www.business.dk,

[http://www.business.dk/transport/boom-i-antallet-af-sager-om-](http://www.business.dk/transport/boom-i-antallet-af-sager-om-konkurskarantaene)

[konkurskarantaene](http://www.business.dk/transport/boom-i-antallet-af-sager-om-konkurskarantaene), Publiceret den 11. november 2015. Besøgt den 11. april

2016

8.5. Karnovs Noter

Petersen, Lars Lindencrone: Karnovs note 636 til konkurslovens § 157